

יג. בהגש"פ מכ"ק אד"ש, בהפיסקא "שולחן ערוך" כותב בזה"ל:
"מנהגינו ... מתחילים - בשני הלילות - באכילת הביצה (שעל
הקערה) וטובלה במי מלח - והוא זכר לאכילות חורבן ביהמ"ק
שכשהי' קיים היו מקריבין ואוכלין פסח (שו"ע רבינו סו"ס
תע"ו), עכלה"ק, - ההדגשה שלי -

והכוונה לשו"ע רבינו סו"ס תע"ו סעיף ו' שכותב שם שיש
מנהג לאכול ביצים מטעם הנ"ל ועיי"ש,

ובשו"ע שם בסעיף ז' כותב רבינו בזה"ל: "יש נוהגים
שלא לאכול בלילה זה שום טיבול רק ב' טיבולים אלו דהיינו
טיבול הראשון שקודם אמירת ההגדה וטיבול המרור בחרוסת כדי
שיהא ניכר שב' טיבולים אלו הם לשם מצוה עכלה"ק - ההדגשה
שלי -

ולהעיר שכ"ק אד"ש כתב בהגדה (שם) שאת הביצה טובלים
במי מלח, ולכאורה הרי"ז הוספה על ב' הטיבולים

ב.ב.מ.ו.

- תות"ל כפר חב"ד -

יד. בהגש"פ עם לקוטי טעמים ומנהגים פסקא: ברוך אתה...
מרור וז"ל:

"ברוך אתה כו' מרור, ל' הכתוב מרורים (וראה פסחים
לטו"א), וכן הוא בנוסח הברכה אשר ברמב"ם (הל' חומ"צ פ"ח
ה"ו, ה"כ, וראה ג"כ ירושלמי פסחים ט, ג, יו"ד, ה, - אבל בל'
יחידי ברמב"ם שם ה"ד, ה"ח, ה"ב. ועייג"כ השינויים בנוסח
ההגדה שלו: הלילה הזה מרור כו' מרורים אלו שאנו אוכלים,
וצ"ע)."

הנה צריך בירור איזה הערה יש מהירושלמי פסחים ט, ג.
אם הלשון שבמשנה שם "על מצה ומרורים" ובגמ' (ירושלמי) שם
"מצות ומרורים", הרי גם כמשנה שבבבלי (צה, א,) נמצא לשון
זה "על מצה ומרורים" וגם בגמרא נמצא "על מצות ומרורים"
וא"כ איזה ענין חידוש נמצא בזה בירושלמי על הבבלי. *

ומה שהובא מירושלמי יו"ד, ה, לכאורה לא נזכר שם מרור
כלל, ואולי הוא טה"ד וצ"ל יו"ד, ד, ושם במשנה פסח מצה
ומרורים, מרור על שום שמררו. והכוונה לשינוי הלשון מרורים -
מרור, משא"כ במשנה שבבבלי קט"ז ע"א, שם הלשון פסח מצה
ומרור, מרור על שום שמררו).

ש.ב.ד.

- ברוקלין נ.י. -

טו. (*) בענין הנ"ל בבבלי כ"מ שנא' שם "מצות ומרורים"
הכוונה להפסוק "על מצות ומרורים" יאכלוהו". משא"כ